

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések 's előléptetések; Stankovics metropolita †; testgyakorlati próbatét Pesten; budapesti napló: Eötvös József b. politikai röpirata, Schodelnérol a' Humorist és Allg. Zeitung; a' „Közlemények“ résziről alaptalan ráfogás és gyanúsítás, játékszíni krónika, 'sa't.: Döbrentei Gábor erdélyi utja nyelvemléki tekintetben; a' vakok pesti intézetének nyilvános próbatéte; a' jános-fővételi pesti sokadalom eredménye; örvendetes adat a' magyar nyelv diadaláról Pozsonyból; Nógrádmegye: rendőri bíraskodás ügye, az egyházi személyek világi hivatalairól, az erdélyi részek visszakapcsolatása sürgettetik; 'sa't. Temesmegye: pótlékadatok a' tisztújítási közgyűlésről; 'sa't.; komáromi tánczvizalom: statisztikai adatok a' pozsonyi ág. hitv. lyceumról; a' pápai főiskolai képzőtársaság működése; a' megyei adószedés ügyében; n-honti egyházak közgyűlése; ipar-'s főzserűgy; 'sa't.) Spanyolország (polgári diszrend alapítása; 'sa't.) Anglia (gunyirat Peel ellen) Franciaország (toulousei furesa ünnepély, botrány az alaisi színházban; 'sa't.) Oroszország. Külföldi elegyhír. —

Magyarország és Erdély.

Öcs. kir. Fels. báró Bornemisza János erdélyi kormányzékai tiszt. titoknokot 's gr. Teleki Miklóst az erdélyi kir. ítélőtábla válóságos ülnökeivé; Gál Jánost és Baranyai Györgyöt, ezen ítélőtábla eddigi tiszt. letb. ülnökeit, — valamint Szalánczi József Küküllő-megyei főjegyzőt és Nagy Samu maros-széki alkirálybíróit ugyanazon kir. ítélőtábla számfelveti ülnökeivé kinevezni; Offner Leopold duna-vecei kir. sóárnokot pedig és Nikl Ferencz nagy-mihályi kir. sómázsálót legkegy. nyugalmazni méltóztatott.

A' nm. m. kir. udv. Kamra a' dunavecsei megürült sóárnok hivatalra Laki György ugyanott ellenörködő sómázsámestert, helyébe Raszkó Ferencz bocksói kir. sótisztirnokot, a' mehádiai sómázsámesteri hivatalra Linicz Károly ugyanottani mázsálót, helyébe báró Trommler Ferencz órszovai kir. 30ad-felügyelőt, a' nagymihályi mázsáló-hivatalra Konrád János ugyanottani sópajtaőr, helyébe Gógh József tokaji sótisztiségi gyakornokot, a' homonnai sópajtaőr-hivatalra pedig nyugal. élt Dragoner Mihály sószámvevőt alkalmazá; továbbá Trux László sugatagi sóaknai tisztartót hasonló rangban Rónaszékre helyezte; b. Geramb Ferencz rónaszéki k. számvivőt Szlatinára és Geyer Kár. szlatinai számvivőt Sugatagra sóakna-tisztartókká, valamint Brau József önkintes gyakornokot sugatagi sóakna-tisztiségi fizetéses gyakornokká mozdítá elő; végre a' lubochnai kam. pénztárnoki hivatalra Grillusz Alajos hrádeki kam. pénztárelenőrt alkalmazá.

Görög nem egyesült karloviczi érsek Stankovics István belső titkos tanácsos, a' magyar nyelv 's irodalomnak (mellynek Karloviczon tanítására rendes oktatói széket alapított) 's minden szép törekvésnek lelkes pártolója, a' szegények nagylelkű jótévedője aug. 12kén, rövid láz következtében gutaütés által, életének legvirulóbb korában meghalálozott.

Jövő kedden sept. 7kén délutáni ötödél órákor fog a' pesti gymnastica-iskolában az ez évi próbatét a' testgyakorlásban mind két nemű növendékeivel tartatni, mire a' teljes czimű részvényesek és szülék tisztelettel meghivatnak. Perlaky Sándor m.k. az intézet jegyzője.

Budapesti napló. A' János fővételi pesti sokadalomnak vége; kereskedési sikerét az alatt elsorolt árkeletből láthatni. — E' napokban jelent meg „Kelet népe és pesti Hírlap“, írta Eötvös József, n. Sr. 1201, ára egy pgő forint. E' munka a' Hírlap védelmét tüzte ki magának célul, 's félreismérhetlen nyomait viseli a' szerző ritka elmehetségének; de mégis őszintén meg kell vallanunk, hogy épen e' ritka tehetségű fogva nagyobb várakozásra érzők magunkat jogosítva, 's ezen várakozásunk nem teljesült egészen; mert nagy sietséget árul el a' munka, 's hosszu idézetekkel van elárasztva, mellyek megezőfólasa többnyire rövidebb, hogy sem tökéletes meggyőződést szülhetne. Az illy nagy fontosságú tárgy több időt 's ezenkül több politikai és élettapasztalást igényel, miket jó szándék, szorgalom és szép elmehetség nem mindenkor bír egészen kipótolni. — Kuthy Lajos is bevégezé már rokon tárgyú röpiratát, 's rövid idő mulva sajtó alá bocsátandja azt; munkája hihetőleg két kötetre fog terjedni. — Garay János a' „Regelő“ folythatása iránt a' legf. engedélyt már megkapá 's jövő januárban lehető legnagyobb csinnal inditandja meg e' divatlapot, mellynek részletes programját rövid idő mulva közre bocsátandja. — Kuthy Lajos is divatlapért folyamodott. — Kossuth védirata is megjelent, mellyről jövő alkalommal bővebben szólандunk. — A' bécsi „Humorist“ hiteles kütőből azon furesa eseményt közli, miszerint Schodelné Londonban sehogy nem bírván kiküzdeni magának azon rendkívüli kegyelést, mellyel nálunk elhalmoztatott, koszorut csináltatott 's megvásárolt ember által szinpadra dobátá azt, hol aztán azonnal fölkapá a' koszorut és szokás szerint keblére szorongatá; ámde John Bull nem ért az illyesekben tréfát, 's rögtön az egész földszíni közönség zajosan kívánta, hogy a' koszorut az érdemesb Staudignak adja át, minél fogva Schodelné kénytelen volt azt Staudignak átadni. Londonban tán csak nem voltak opera-ellenségek és drámakedvelő „tudósak“, kik a' művésznőnek e' sértő intermezzot készítették? Egyébiránt hogy Schodelné Londonban nem olly igen fényes sikert vitt ki magának, mikép azt némelly hazai lapjaink olly hangos trombitaszóval kürtölék, azt az augsburgi Allg. Zeitung egyik közelebbi száma is tanúsítja, mellyben Schumann igazgató iparkodása 's társasága tagjainak érdemei hosszasan méltányoltatván, Schodelnérol csak igen röviden az jegyeztetik meg, hogy hangja nem eléggé gördülékeny, 's játéka többnyire helytelen, minélfogva általános tetszést nem is nyerhetett. Ezt csak azok megnyugtatóására véltük közlendőnek, kik azt hívek, hogy Schodelné kívül nincs üdvösség a' magyar operaégen, 's kik őt minden tekintetben legközelebbi művésznőnek tarták. — A' „Közlemények“ tegnapelőtti számában ezt olvashatni: „A' nemzeti színházban aug. 27kén „Egy pohár víz“, vj. 5 felv. Scribe után Nagy Ignác a' m. t. k. költségén. — A' magyar tudós társaság költségén fordított szindarabok felől csekély tudomásunk abban pontosul: hogy azok a' netán megrendelő vidéki színész- társaságok számára bizonyos pénzmenyiség fizetéseért az akademia által adatnak ki, — 's a' bejött mennyiség az akademia haszna, — már

valljon ki fogja a' jelen műt az akademiától megvásárolni, miután nyomtatásban Nagy Ignác ur szinműtárában kétszeri kiadásban megjelent, — következésképp az akademia elől ő szedi az epret. E' körülmény iránt ohajtánók felvilágosíttatni magunkat. „Erre megnyugtató 's a' légből kapott gyanúsítás elhárításaul röviden csak azt válaszoljuk, hogy a' tudós társaság a' fordított szinműveknek csak kézirátát veszi meg a' pesti magyar játékszin számára, 's lemásoltatását minden színésztársaságnak ingyen engedi meg, az illető fordítónak pedig mindenkör főnmarad joga fordítványát nyomtatásban kiadhatni, mert az akademia buzgalmának czélja a' magyar színésztársaságokat jó fordítványokkal ingyen ellátni, 's egyszersmind az írókat és fordítókat buzdítani. E' tiszta czélnak olly galád elferdítése miatt méltán megrovást érdemel a' „Közlemények“ szerkesztője, miután az akademia hírlapi jelentéseiből is olvashatá az itt elmondottakat, 's így vagy tisztátlan szándékból törekvék a' magyar tud. társaságot és a' Szinműtár kiadóját gyanúsítani, vagy pedig azt tanúsítja, hogy szerkesztő létere a' magyar lapokat nem olvassa, a' mi már magában is elég öreg hiba. Még egyet: eprészni minden ember szeret, 's mi sem vagyunk az eprészésnek ellenségei; de valamint saját jogainkat mindenki ellenében mindenkör szilárdul főn fogjuk tartani, ugy másnak jogait a' világért sem sértenők meg, következésképp az akademia elől sem szedjük el az epret, mert annak tekintetét 's jogait mindenkor tisztelni 's egyszersmind csekély erőnkhez képest őrzeni fogjuk. Reményljük, hogy a' „Közlemények“ ezen „ohajtott fölvilágosítást“ legközelebb közteni fogják, 's ezentul mások bücsületét illy alaptalan ráfogással nem gyanúsítandják. — Nemzeti szinpadunkon augusztus 27kén „Egy pohár víz“ vj. 5 felv. adaték, Lendvay Bolingbroke szerepében mint vendég lépett föl; a' közönség igen nagy kíváncsisággal siette a' színházba, de némileg esalatkozott várakozásában, mert Lendvay a' szivtelen de annál eszesb 's hidegvérű kormányfőfőt, ki a' kütüzött czél elérésire minden eszközt szentnek tart, több helyen némi érzélgéssel 's nem olly elevenül adá, mikép azt Egressy G. olly helyen szokta személyesíteni; 28kán Lázár a' pásztor“ szinj. 5 felv.; 29kén „Portici néma“ dalj. 5 felv. 30kán „Alvajáró“ dalj. 2 felv.; sept. 1sején először „A' gyárnok“ szinj. 3 felv., Souvestre Emil után francziából ford. Csepreghy Laj. a' m. tud. társ. költségén; 2kán „Belzár“ szomoruj. 5 felv.; ezen vásár színházunknak meglehetősen gyümölcsözött. Az Athenaeumban legközelebb egy kis vita támadt Máhr és Szinészi közt, az első minden áron fölfogadtatni kívánja Carl Henriettet, imez pedig ellenkezőt tanácsol, 's mi is ez utóbbival fogunk kezét, mert tapasztalás tanítja, hogy a' rendes énekesnők sokkal több elrekedésnek 's egyéb kis viszontagságnak kitétetvék, mint a' vendégek, 's mi igen helyesnek találjuk, hogy a' jeles énekesnők csupán akkor huzzanak jeles fizetést, midőn énekelnek, 's ne essenek az intézet terhére, midőn utazgatnak, vagy rekedtek lenni méltóztatnak. Németország apróbb 's nagyobb székvárosaiban széltiben divatba kezd az jóni, hogy rendes fölfogadott primadonnát nem tartanak, hanem vendégnőket, kiket aztán minden föllépésért rendesen jutalmaznak. 'S milly üdvös ennek eredménye! Egy német székvárosban, mikép azt a' lipesei Theaterkronik írja, nem rég az történt, hogy ugyanazon énekesnő, ki mult évben rendes tagja volt az ottani színháznak, 's kinek kötelessége lett volna minden héten kétszer énekelni, a' sok rekedtség 's egyéb apróbb bajok miatt alig énekelte 4—5szor havonkint, 's most egy héten ötször is énekel mint vendég, 's akár mindennap is örömet énekelne, csak hogy több fizetéshez juthasson. Az illy dolgok némi kis figyelmet érdemlenek. Carl Henriette nemzeti szinpadunkon minden föllépteért a' jövedelem felét kapá, ha tehát mindenkor ezer for. volna képes a' színházi pénztárba varázslani, akkor valóban nagyon is megelégedhetnék, mert habár csak egyszer énekelne is hetenkint, egész éven át 26 ezer forintot szerezhetne magának, mit hihetőleg a' világ egy szinpadján sem fogna kapni, mert, valljuk meg őszintén, az ő hangja ifjabbulni többé nem fog, csak egy kis egészségi változás kell, és ő hónapokig nem fog énekelhetni. Mint jeles vendégnőt nyereségnek tartjuk őt; de rendes tagjává tenni színházunknak mindenesetre fölösleg, idővel pedig még káros is lehetne. N. I.

(Döbrentei Gábor erdélyi utja nyelvemléki tekintetben.) Buda-kerületi országos főbíztos Döbrentei Gábor aug. utolsóján érkezett Budára vissza Gyergyóba Borszékre egészsége tekintetéből július és aug. tett utjából, mellyen, a' magyar akademia elnöke gr. Teleki József, koronaőr ő exca megbizásánál fogva, mint Régi m. nyelvemlék-szerkesztő, 1600 előtti magyar iratok keresése végett egyszersmind megvizsgálta Hunyad vármegye levéltárát, hol Nopcsa László főispán és gr. Gyulai Lajos segítettek; meg Fogaras vidékéet, Brassó városaét, Három-szék, Csikgyergyó és Kászon szék, Udvarhelyszék, Segesvárszék levéltárát 's következő hazafini készséget lele 's intézkedéseket tett: 1) A' szász nemzet görfja Wachsmann János, rendelést ada Schuller professzornak, hogy Nagyszebenben a' szász nemz. levéltára e' tekintetből szorgalmasan megvizsgál-tassék, 's a' találandók lemásoltassanak. 2) Hamar István Fogaras vidéke főjegyzője ígérte a' nemes családoknál magyar iratok keresését. 3) A' Brassó vidéke és városa levéltárában talált legrégebbiket Trausch József tanácsos azonnal másoltatni kezdte. 4) Háromszékre nézve az utána járást Barabás Farkas

közjegyző és báró Apor Károly vállala magára. 5) Maksán Antal Zsigmond fogja családának 1600 előtti magyar iratait a királyi táblánál lemásoltatni 's hiteles párhokot kiküldi. 6) Kézdi-Vásárhelyen a kerestetésben gr. Kun József es. kir. aranykulesos jár el. 7) A Kászón-újfalusi plebánosnál levőknek hiteles másolatát Győrffi Lajos professor veszi. 8) Csik-Kozmási plebános Mártonfi János a plebánia érdekes régi jegyzőkönyvéből irt ki pontokat 's közleni fogja az egészét. 9) Győrffi János esikszeredai várkaplán és 150 székely gyalog ezere di pap, a gyimesi szorosnál lakó csángó magyarok között divó feltűnőbb székely szavakat írja össze. 10) A csik-somlyói sz. ferencziek könyvtárából egy kötet predikáció kéziratot 's négy kötet régi nyomtatott könyvet hozza. 11) Székely Zsigmond és Székely Károly alkirálybírák fel és al-Csikban, 's Kászonszékben igérenék, valamint Bialis Ferencz és Tankó Albert esperes, kereséseket, úgy Baló József alkirálybíró Gyergyószékben. 12) Eranosz Jeremiás szent domonkosi plebános a mesterséget üző székelyek műszavait szedi össze. 13) Mészáros Antal gyergyó szent-miklósi plebános, a plebánia könyvei között levő régiebb magyar nyelvű nyomtatványokat írja össze 's mindenfelé kiterjeszti Gyergyóban buzgóságát. 14) Készségét bizonyítja Potyó Ferencz nagyboldogaszsonyi plebános és esperes; Darvas Verantius szent ferenczi guardián és Márton profes. Csik-Somlyón; Csiki, szélbeli ezered ügyvéde, Csik-Szeredán, Sándor Ferencz Taploczán. 15) Előre megindította Udvarhelyt a kerestetést Karácsoni Sámuel ref. professor, hol, a szék levéltárában az utazó egy, 1506-beli eladási levél eredetiére talált 's annak mindjárt maga vevé mását, Kovács Mózes szék levéltárnoka hitelesítésével; a város levéltárában pedig 1600 előtti kettőt mutata elé Szájdél Dániel főbíró és Daróczy Antal tanácsos; 16) Sz. keresztúrott Macskási Lajos főkirálybíró a maga nemzetségi levelei közül ada által egy előre, 1577-ből Karansebes városi constitutiója eredetiét, mely, hitelesen lemásoltatván, pontosan viszszaolgoztatik 's a tisztelt főkirálybíró ur in- tuzkedni fog a szék levéltárában levőknek másolatban megkapathatásáról is. 17) Galambfalván Pálfi Dénes ref. esperes gondoskodik a székben magányos családoknál keresésről. 18) A Segesvár széke és városa levéltárában letek le- másolására Binder György Pál szászkezdői evang. főpap ügyel. 19) Alsó - Fejér vármegye levéltára megvizsgálását N. Enyeden Fosztó Menyhért alispán viszi véghez. 20) Marosköz és Marosvásárhely városa levéltárában található pon- tos lemásoltására Péterfi József marosvásárhelyi ref. pap, és Ajtai Mihály vá- rosi iktató ajánlkozott. 21) Borszéken az utazó, ismeretséget kötvén zalatnai kamrai orvostanár Pap közbenjárására Joannid Györggyel, Bukurestben a gör- nyelv professzorával 's a sz. Sárai könyvtár örével, azzal úgy egyezkedett, hogy az ott lehető magyar levelezéseket keresné ki 's azok köremetszett hasonmásait, ha találatának, Walbaum könyvtárú vitetné végbe. 22) Harminczkilencz kér- désre adott feleletekben a Moldvában teleplő magyarokról tudósításokat hozza, melyeket Petrács Incze, a pusztinai plebánia administratora magyarul irt 's a moldovai magyarok püspöke Ardoini pecsétével erősítte meg, kikkel megismér- kednie hasonlóan Borszéken volt szerencséje. (Több fog ezen tárgyról állani majd a magyar akademiához adandó jelentésben. Ezt addig is előismertetésül).

Nógrád. f. évi aug. 23-án 's folytatva Gyarmat m. városban tartott közgyű- lésinkor időközben tartott kisebb gyűlés jegyzőkönyvei meghitelesítése után né- mely hivatalok mint szükségfeleltiek megszüntetése indítványoztatván, uti főgaz- gatói hivatalunk, egy mérnöki hivatalra, minek utaink rendezése fő 's egyedüli kö- telességében álland. átváltoztatása, ugyszinte főbiztosi hivatalnak is a jövő tiszt- ujtószerkezettől megszüntetése, 's helyébe egy allevéltárnoki 's másodsámvévi hivatal alakítása rendeltetett, jegyzőkönyvünkben meg tudása esetén a. n. m. Helytartó-tanács helyeslését 's közmúltán y l a s á t remélvén b) Megyénkben az igen szaporán terjedő biráskodás különben alig méltányolha- tó szorgalmu járásbeli sz. biráinkat többször folyamodók kérelmei eszközzésére kép- telenné tevén, minthogy a. n. m. H. tanácsnál már két rendbeli szorgalmazás után is a törvény értelmében kért szaporítás érdemében mindeddig kedvező választ nem nyerhetünk, ez ügyben ujjalag felírás határozatott; szolgabíróink szaporításának eddig is halasztása mennyire sújtó Nógrádra, károsodott adózóink halmozott folya- modásai leginkább tanusíthatják. c) Szeretett első alispánunk jobb létre szenderül- te által az előlőli hivatal megürülvén, főispán ur Óceja tisztújításra tartásra megkérte. d) Megyénk négy járási részéről az idej gabona 's egyéb termékek ál- lapotjáról beadott tudósításból azt tapasztalván, hogy a megyénkben szállászó ka- tonaságnak kivántakkal ellátása adózóink felszámíthatlan kára nélkül nem történ- hetik, a. n. m. H. tanács legalább 1 század. katonaságnak más állomásra tétele végett kéretett meg. e) Szönyegre kerülvén az 18^{3/26}. XXI. czikk mindeddiggi sikertelen- lésége ő felsége jobbágyi alázattal megkérte, hogy miután a nemzeti jólét az al- kotott törvények foganatosításán alapulna; hű magyarjai forró kívánsághoz képest az idézett törvénynek Kraszna, Közép-szolnok, Zaránd megyék 's Kővárvidéknek visszakapcsolásával foganatosítását 's kö z v e t v e trón és hű nemzetünk boldo- gulásának öregbülését kegyelmesen eszközteni méltóztassék. f) Gömörmegyének az egyházi személyektől a főispánságoknak 's minden egyéb világi hivataloknak elválasztását tárgyzó felszólítása folytában a Rdek arról levén meggyőződve, hogy általában minden hivatal örökítése, vagy több méltóságnak akár egyházi akár vilá- gi egyes személyekben összpontosítása azonkívül, hogy a polgári arányok ingado- zását következtetné, az 1222 — 16. 1498 — 57. törvénycikkkel világos ellentét- ben állanak, — mindezek 's az országos munkálatokra kelt hatá- rozatok figyelembe vétele mellett az országgyűlési utasításokban állandón munkál- kodó küldöttségre véleményadásul bizott. g) Végre a jövő fixumok és tör- vénykezésink határnapja sz. andrás hava 15kére, évnegyedes közgyűlésink azon hó 22. a rováslás pedig évnegyedes közgyűlésink 4 napjára határozatott. Fri- deczky Lajos első aljegyző.

Temesvárott nyárutó 23kán. Tiszujításunkat bevégeztük, 's utóbajaiból felgyógyulva, most egybevetésekkel foglalkodunk. a történetek okait fejte- getve. A tisztújítási előkészületek élénkséget, nemzeti jellemű vidám fellob- banásokat szültek, minőre városunknak a német szemlélkedő elzártághoz inkább, mint a magyar közlekedő szellemhez szokott csendes véralkatu la- kosi nem emlékeznek. Bethlen Ferencz grnak Wechsler Adolf igazgatása alatti ügyes, 's a helybeli nemzeti hangászkar folytonos zenéje, — a városi te- remben felütött tanyán tartott déli, — 's estvéli fényes lakomák, — főispán ur, 's a közbizodalom által alispánoknak kitűzött férfiak lakjain, ugy sza- badelműségök miatt népszerű némely magányosoknál. „egy a nemesség”

felírással, a nemzeti színekkel ragyogó zászló előhordása alatt 50 égo szö- vének ragyogó fénye, 's kölcsönös köszöntő szónoklások mellett tartott esti zenék, egy hétig ünepélyes színt öltének városunkra. Mik után a közlött mód szerint a tisztválasztás megtörtént. — Jövő közgyűlésünk öszütő Skára tüzetett.

Nagy örömmel éretük Pozsonybul, hogy e hónap 19kén Zichy Zichy ne- pom. János és paulai Ferencz grófok, mélt. vázsonykői Zichy Károly gróf- nak, ns Vasvármegye főispán-helytartójának nagy reményekre jogosító fiai, a honi törvények ottani professora 's nagy akad. rendestag t. t. Szlemenics Pál ur által magyarul tanítatván a magyar külön és fenytő törvényekből a pozsonyi iskolai kerület főigazgatójának Adamkovics Mihály pozsonyi pré- post urnak elnöklete alatt azon kir. akademiának törvénykara előtt magyar nyelv- en adák próbatételöket, mely örvendetes eseményt ugymint kathol. iskolá- inkban tudunkra legelső sietünk ezennel köztudomásra juttatni.

K o m a r o m. nyárutó 29kén. Azon t. ez hazafiak és honleányok, kik f. é. tavaszutó 2kán, az itteni nyilvános koldulás megszüntetésére adott táncz- vigalom üdvös eredményének nevelésire segélykezeket nyujtani sziveskedtek 's különféle sorsjegyekkel bírnak, tisztelettel figyelmeztetnek, mikép a követ- kező fenmaradt nyertes sorsszámok iránt: 71, 86, 106, 130, 177, 273, 305, 395, 429, 433, 439, 526, 587, 639, 643, 766, 776, 869, 876, 1034, 1064, 1087, alulírtat f. é. öszhő 3kaig tudósítani, 's nyereményeiknek az il- lető sorsjegy elküldése melletti átvétele felől becses rendeleteiket megtenni méltóztassanak, mert ezen határidő utáni napon a még benmaradandó művek, nyilvános árverés mellett, a fenirt czél tökéjének nevelésére, eladatni fog- nak. Beöthy Zsigmond s. k.

A pápai főiskolai képző Társaság f. h. 21kén délutáni 4 órakor tartotta nagy számu mivel közönség előtt a megye teremében első örömmünnepét. Alig négy hó- napos fenállása e társaságnak — reményföltötti eredményt mutatott elő. Tisztint ala- kulásakor egyesek adakozásiból 3 rendbeli két két arany jutalom tüzetett ki u. m. az augusztus 1sőjeig beérkezendő legjobb lyrai mű, beszély, és értekezés irójának; ez utolsónak tárgyaul a magyar honi iskolákban helyenként alakult magyar képző társaságok hatásának kifejtése határozatván. Az örömmünnepet Tarczy Lajos oktató 's acad. r. t. beszéde nyitá meg rövid de velős szavakkal. — Követé ezt Baráth József jeles szerkesztő jegyzői felolvasása, mely tudatá hogy a pályázó 24 dal közül: ju- talmat Demjén Ferencz „Agg könyűi”, dícséretet Acs Károly „Sirvirágok” 's „A könnyelmű” Demjén Ferencz, Statarium Kolmár József, Kis lány dala” Vilt Károl „Az elhagyott” Nagy Sánd., Kárpáton” Tatay Pál, Ferenczyhez” Finta Károl „Ön- gyilkos” Szabó Sándor „Irmához” című lyrai művek; a pályázó 6 beszély közül jutalmat Petrich Soma „Hontalanok” dícséretet Finta Károl „Halmos Endre” című novelláik nyertek. A beadott 3 értekezésből Tatay Pálé koszoruztatott meg. Most következtek a szavalások. Az „Agg könyűi” szerzője szavaltá kissé elfogultan, de a tetszést osztatlanul megnyerve. Leghatáseljes darabok voltak a „Budai harc- játék” Kisfaludy Károl, a Statarium Demjén F. szavaltva Kozma Imrétől, mutatóván Finta Károl „Halmos Endre” cz. novellájából olvasva Kiss Lajostól, „A teremtés reggele” Kolmár Józseftől olvasva szerző által, „Zrínyi Ilona bucsuja” Gaallól sza- valva Tóth Istvánól nem kevésbé tetszetek a „Kis lány dala” Kolmár Józseftől, „Fe- renczyhez” Tatay Páltól szavaltva Kiss József által. Ötvenet alig halad meg a társu- lati tagok száma 's munkálkodásuk ideje alig 4 hónap és azon kívül hogy minden tag egy munkát tartozott legalább beadni, a 4 hó alatt érdemkönyvre 20 darab lyrai mű- nél több méltatott ollyasoktól is, kik nem pályáztak és 33 pályamunka melyek néhá- nya bármellyik zsebkönyvünkét is csak díszíthetné 's egy örömmünnep nő, gyermek, ifju, 's agg, öröm-könyűiben olly gazdag, honért feldobogó keblekkel olly hangos, olly tagadhatlanul lelkesítő hatásu (még a 4 hó alatt érdemkönyvre 20 darab lyrai mű- néve is általánosan) dúsabb eredmények, hogysem tiszta szívbeli szerencseki- vánásokat ne vinnének magukkal az indulók, hogysem érintetlen maradhatna a há- laérzet, mellyel e szép sikerért ifjaink e gyönyörteljes élvezetért közönségünk vi- seltetik, t. T. Tarczy oktató ur iránt, ki bokros elfoglaltatásai közt is olly szives kész- séggel fáradozott e szent ügy körül. — E. Sz. A.

(Statistical adatok a pozsonyi ág. hitv. lyceumról). E' czim alatt: „Pozsonyi ev. lyceumi értesítő 1847, iskolai évre” e napokban egy nyomtatványt kaptam, mellyben a nevezett iskola előjárósága eléggé nem dícsérhető közlekenységgel mindazt, még pedig magyarul, tudatja a közönséggel, mit ennek az említett lyceum állapotjáról tudnia érdekesnek vélt. E' szép példát bár minden főbb iskola évenként követné, hogy az általiskoláinkról biztos statistical adatok birtokába juthasson a közönség. E' pozsonyi „Értesítő” szerint legközelebb mult iskolai évben a tanulók száma öszvesen 517. Jelesül a főbb osztályokban: 258. a szónoklat- költészetiben: 71. a negyedik nyelvészetiben: 33. a harmadik nyelvészetiben: 37. a második nyelvészetiben: 22. az első nyelvészetiben: 35. a nyelvészet- elemiben: 61re ment; kik közt első évi philosophusok: 87. másodéviak: 96. harmadéviak: 32. első évi istentanhallgatók: 27. másodéviak: 14. istenanjelölti vizsgálatot letettek: 11. Cseh- országból: 19. Haliéből: 3. Morvaországból: 14. Sziléziából: 9. hely. hitv.: 16. nem egy görögök 24. izraeliták: 37. valának. A köztáptintézetben: 157. Fáyféle alapít- ványból: 20. (e' szám évenként megtartatik), Skariezaféléből: 60. Jeszenákké- lől: 1. tápláltatott; Roth-Telekiféle stipendiumban (egynek egynek 100. vf.): 19. részesült. — Közöltetik e' nyomtatványban a mult iskolai év elején megállapított 's gyakorlatba vett új tanítási rendszer is, mellyből egy részről örömmel értjük, a' philosophiai három osztályban Magyarország történetei, egyetemes és részletes országtan, magyar nyelván-, bányá- és protestans egyházi jog magyar nyelven ta- nítatnak 's az első és másodévi philosophusok magyar dolgozatokban is gyakorol- tatnak, ugy más részről sajnáljuk, hogy több tudomány p. o. világtörténet, észsze- rü erkölcsstan, természetjog, gazdaság-, szépmű- és nevelésstan, mellyek magyar terminológiája sokkal tökéletesb, mint a bányajogé, magyarul nem tanítatnak; hogy a 3ad évbéli philosophusoknál a magyar dolgozatok már egészen elhanya- golvák 's mi legsajnosb, hogy az istentani folyamban, egy tudomány sem tanítatik magy. sőt a magy. nyelvnek legkisebb nyoma sincs! Csatlakozik az isk. előjáróság, ha véli, hogy az, miről, legalább e' nyomtatványban, hallgat, nem érdeklí a közön- séget, t. i. a' nyelvészet- elemi osztályon kezdve a' negyedik nyelvészeti osztályig ta- nítatik e' s mi magyarul? — A' köztáptintézetre nézve meg kell jegyeznünk, hogy tökéje évi kamatja nem több 1200 ftnál váltóban, mégis, mint fentebb említők, 157. tanuló táplál, holott az évi költség egyegy tanulóra (5. évi egybevetésből kihozott közepszám után) 50 ftalótban; így valóban nem csuda, hogy az illető közönség ke- gyes pártfogásába ajánltatik e' jótékony intézet, melly a községekben, mint a' nyomtatvány mondja, aránylag gyérebben részesül. Uraim! egykissé nagyobb nyilvánosság, mit a' jelen Értesítővel olly szépen megkezdetek 's nagyobb akarat- tettel simulni a' nemzetértékveseisehez, e' bajon, ha nem csatlakozom, csakugyan könnyitene. — Az iskolai könyvtárból, több mint 25. év óta vitt jegyzékek után, é- venként mintegy 900. könyvet visznek ki olvasásul a' tanulók. — Záradékul Michnay két beszéde közöltetik, egy latin, mellyel a' mult iskolai évet megnyitá 's egy ma-

gyar, mellyel Ném- iktatá. Ezen újtar- Gábor b., Bajcsy J. Külfuer Móricz, M- rulltak. Azonkívül az új tanító fizetés- Y (A' vakok pest- Pestmegye gyüle- számu gyülekezet- dícséretes előmet- sitottak nemzeti- gyakorlati ismer- nagy hatással én- lönösen kitünt Pe- dig fuvoján rend- tanusítottak a' nö- des Endrétől, 's Kiss György és I- nagyobb haladás- a' szép számu hal- lélni, milly sürü- rőmmel leheté ha- vala el nem mos- vakok próbatéte- ták 's a' növendé- tyüs kézzel tapo- lati próbatét delu- annyira meglepe- hogy szerencsétl- 5 protestans és 1- más hgunk f. hó- dezösködék ann- 30 fogó frttal meg-

(A' megyei- lenségét akadály- ni? Folyó év au- ben B. J. hivtelen- szó emeltetett a' seknek elejét le- ra, 's azoknak- 10r az egész v- t. i. a' hadi, más- gyékben divatoz- lakása a' megyei- lenőr kezéinél le- zönségnek egy k- gyei alispán, 's a- irassék föl. 4) A- szor a' megyei- tés följegyeztete- leend azon sum- vébe irt, nem s- be iktatni, a' he- vánnák, olvasás- ból az átíráskor- sel, hanem írás- jegyzőkönyvi la- tárhoz tett fizet- a' pénztár megv- ségek könyvecs- gekből; tovább- használni; vég- fáradság leend.

(N. honti- F. hó 17kén ta- honthi evang. ág- gunkre nézve sz- hivatalaruli lem- perességünk e' ügyelők esper- első tekintetre- radunk azon bu- mozdítására hoz- tesse tekintetéb- ujjabb tanítói re- les jegyzőköny- nainknak falusi- mellyek mind e- nulókat is, 'ez- terjesztettek. M- figyelmét és m- cseri, Weszel- pribeli és Balti- közlemények o- nak legszenteb- talan okoknál

gyar, mellyel Németh Sándort, a magyar nyelv- és irodalomprofesszorát, hivatalába iktatá. Ezen új tanítószék-alapításhoz tetemes ajánlatokkal Zay Károly gr., Prónay Gábor b., Bajcsy József, Andreanszky Antal, Dobrovics Mihály, Hauszer Erneszt, Külfner Móricz, Medveczky Dániel, Mosóczy Lajos, Musculy Károly ügyvédek járultak. Azonkívül Jeszenák János b. ősei által alapított tápintézetű tőke egy részének az új tanító fizetésére fordítását megengedé. G.

(A vakok pesti intézete növendékeinek próbatéte.) Mult hó 28án ment véghez Pest megye gyülesteremében a vak növendékek nyilvános próbatéte, nagyszámu gyülekezettel együtt, melly nagy meglepetéssel hallgatá a szerencsétlen vakok dícséretes előmenetét. A német és szláv növendékek dícséretes haladást tanúsítottak nemzeti nyelvünkben. Zenében a 9 éves Pap György igen meglepő gyakorlati ismereteket bizonyította be: efflu. i. már egy egész misét irt, mellyet nagy hatással énekelt el az intézeti növendékek. Ezenkül zenében még különösen kitűnt Potreba János és Ordódy János, az előbbi zongorán, imez pedig fuvolyán rendkívüli ügyességet fejtve ki. Kézimunkákban is szép haladást tanúsítottak a növendékek, 's különösen meglepő volt egy játszóasztalka Csendes Endrétől, 's egy tábori-szék Spanovich Imrétől. Jutalmakat Ordódy János, Kiss György és Panza Mária kaptak, az első, mint a magyar nyelvben legnagyobb haladást bizonyított, az e végre alapított egy aranyat. A próbatét a szép számu hallgatók várakozását igenigen kielégíté. Örömmel lehet szemlélni, melly sűrűen vonult a részvevő emberbaráti koszorúba nőnemünk, örömmel lehet hallani, mint hangzék elajakikról nemzeti nyelvünk. De lehetetlen vala el nem mosolyodni némelly uracsok tettein, midőn ezek a szerencsétlen vakok próbatétén ép szemeiket divatból, 17—18 éves korukban üveggel vakították 's a növendékek által tapintat után elmondott hangjeleket kísérletből keztyüs kézzel tapogatók. Uram! hagyd lássanak-érezzenek! — A testgyakorlati próbatét délután ment véghez a Belezny kertben, 's a nagyszámu nézők annyira meglepettek a vakok biztos elevevőségök által miszerint mindenki feledé, hogy szerencsétlen vakokvannak szemei előtt. E jótékony intéz. jelenleg 22 kath. 5 protestans és 1 zsidó növendéket részesít ezélszerű kiműveletésben. — Primás hgünk f. hó 27ikén meglátogatván a vakok intézetét, nagy részvétellel kérdezösködék annak rendezetéről, 's az intézetet 200, a növendékeket pedig 30 pfgó frrtal megajándékozni kegyeskedett. —

(A megyei adószedés ügyében.) Mikép lehetne a megyei adószédők hűtlenségét akadályozni? 'S ha még is történnék, legbiztosabban 's rögtön kitudni? Folyó év aug. 31kén n. Pest megye közgyűlése megnyitván, legelsőben B. J. hivtelen adószédő visszaélései jöttek szónyegre. Ez alkalommal több szó emeltetett a módokról, mellyek által illynemű botránkozató visszaéléseknek elejét lehetne venni. Véleményem szerint a hűtlenség akadályoztatására, 's azoknak biztos és rögtön felfedőzésére ezek volnának szükségesek: 1) az egész vármegyében csak két főadószédő választassék, egyik t. i. a hadi, másik pedig a házi pénztár kezelésére, mikép ez már némelly megyékben divatozik is. 2) Minden ns megyében egy ellenőr választassék, kinek lakása a megyei házban, de az adószédőtől elkülönözve legyen. 3) Ezen ellenőr kezéinél legyen egy különös jegyzőkönyv, mellyben minden adózó közönségnek egy különös lapja legyen, mellyre a szokott lapszámon kívül a megyei alispán, 's az illető közönség valamelyik előljárójának neve irassék föl. 4) Az adózó közönségeknek köteleességül tétessék, hogy valahányszor a megyei főadószédőknél valamit fizetnek, könyvüket, mellybe a fizetés följegyeztetett, tüstint a nevezett ellenőrhöz elvigyék, kinek kötelessége leendő azon summá, napot 's esztendő, mellyet a főadószédő a helység könyvébe irt, nem számokkal, hanem betűkkel, az e végre rendelt jegyzőkönyvbe iktatni, a helység előljáróinak a beiktatottakat felolvasni, vagy ha úgy kívánnák, olvasás végett azoknak tüstint átengedni; ha pedig emberi gyarlóságból az átírásakor valamely hiba történnék, ezt nem vakarással, vagy törléssel, hanem irással megemlíteni. 5) Zavar elkerülése végett, minden helység jegyzőkönyvi lapjának egyik felére a hadi, másik felére pedig a házi pénztárhoz tett fizetések jegyeztessenek föl. Ezen ovások mellett minden időben a pénztár megvizsgálásánál bizonyosan tudva leszen, a nélkül, hogy a helységek könyvecskéjébe kellene szedni, mi fizettetett már le az illető helysegektől; továbbá az adószédőknek a kettős jegyzőkönyv vezetése mit sem fog használni; végre ha hűtlenség történnék is, azt rögtön felfedőzni igen csekély fáradság leendő. Szenczy Ferencz.

(N. honti egyházak közgyűlése.) Udvarnok on nyáru 19kén F. hó 17kén tartatott Szüdon idősb 'Sembery László ur elnöksége alatt a n. honti evang. ágos. vallásúak részéről egyházi közgyűlés, melly is esperessé-
günkre nézve szomorú tárgygyal, u. m. tisztelvtel szeretett felügyelőnk eddigi hivataláról lemondásával kezdődött. Érzékeny fájdalommal búcsúzott el esperességünk e jeles ferjtől, ki majd 21 év lefolyta alatt, mint egyházi felügyelőnk esperességünk oltarán nagy áldozatokat tett és szép tulajdonai által első tekintetre mindenkinek szívét megnyerte. Mi tisztelőji távolban is megmaradunk azon buzgó ohajtásunkkal, hogy őt a mindenható édes hazánk java előmozdítására hosszas időkig szerencsésen éltesse. Nemzeti nyelvünk terjesztése tekintetéből határozottatott, hogy falusi oskoláink minden osztályiban a legújabb tanítói rendszer következtiben magyar nyelv is tanítassék, ezután a gyűlés jegyzőkönyve is e nyelven szerkesztessék. Továbbá felolvasztatott 4 dékánainknak falusi oskoláink próbatételei eredményiről szóló hivatalos tudósítása, mellyek mind esperességünk egyes oskoláit, mind magokat az oktatókat és tanulókat is, ezek számát 's más iskolai életbe vágó észrevétellel a gyűlés elibe terjesztettek. Mint ügyes, nemzeti nyelv terjesztésében is szorgalmas oktatók figyelmét és méltánylását megérdemlik: Puchor Samu báthi, Brozik András cseri, Weszeiszky Márton drenói, Brozik Péter prandorf, Rotarides Sámuel pribeli és Baltig Dániel bagonyai oskolatanítók. Ugyan a fenérintett decanalis közlemények olvasása folytában Bruk Ján. csánki oskolatanító, miután hivatalának legszentebb kötelességét u. m. az oskolás gyermekek oktatását valóttan 's alaptalan okoknál fogva annyira elmulasztotta, hogy folyó évben gyermekeivel pró-

batételet sem adhatott, miután a megjelent egyházbéliek is botránys életéről 's hivatalos kötelessége elmulasztásáról panaszkodván e munkakerülő iskolatanító elmozdításáért esedezték; miután a gyűlés által, melly elibe idézteték, felszólított: igérené meg egy esztendő lefolyta alatt történendő jobbulását 's hivatalával összekapcsolt szent kötelességeinek teljesítését, midőn ezt nemesak meg nem ígérte, de jelen lelkészével a gyűlés színe előtt indulatosan vetelednék, köz megegyezéssel hivatalától elmozdított. Érdekes e gyűlésből többi között még két tárgy, az első, hogy a bozoki járás érdemes decánusa Placsco István ur, tót magyar a, b, c, könyvecskéjét, melly főleg falusi oskoláink használatára szerkesztetett, e gyűlésre kéziratban behozván, azt esperességünknek ajándékba átengedte, melly jótéteményét a gyűlés illően meghálálván, esperességünk tulajdon költségén kinyomatását elrendelte; 2) hogy jövő hó elein Pesten tartandó kerületi egyházi közgyűlésre esperességünk kinevezett 's oda menendő küldötteit többi között azon utasítással is ellátta, melly szerint a két protestans felekezettel egybeolvadását, ha ez tárgyalatás alá kerülne, elsősegítsék. —

(Pesti vásár eredménye.) A most mult János-fővételi sokadalom mind hazai termékekre, mind kézműgyári cikkekre nézve jó és jelentőséges volt; különösen gyapju, repezeolaj és hamuzsir nagy mennyiségben kelt. A gyalog vásár azonban nem volt egészen annyira kielégítő. Egyébirant hazai termékeink középpárá következőn mutatkozott: tímso, fehér, mázs. 7fr.; ánisz 12fr. 30kr.; dárdanyé (piskolecz) rozsnyai 12fr., lipiai 11fr., regulus antimoniú 27fr.; pályinka (gabona) 20 fokunak akója 5fr. 20kr.—6fr. 48kr., törköly és seprő-pályinka 8—8fr. 30kr.; bántási szilvápályinka 6fr. 24kr.—10fr., szerémié 9—12fr.; 30—35 foku borsesz foka 16fr.—20fr., körösbogár (természetes) mázs. 120—130fr., toll mázs., ágyi fosztallóné 20—70fr., fosztotté 36—140fr., pehelyé 100—160fr., írotoll ezre 1fr. 12kr.—1fr. 30kr., bór pájja, borjúé 1fr. 30kr.—3fr. 24kr., birkaé 1fr. 36kr.—2fr., magyar juhé 1fr. 36kr.—2fr. 40kr., bárányé 48kr.—1fr. 30kr., gödölyé 48kr.—2fr. 15kr., borzé 2fr. 12kr.—2fr. 24kr., rókaé 4—5fr., nyesté (nemesé) 5—5 fr. 30kr., könyesté 4fr. 20kr.—5fr., vadmaeskaé 1fr. 36kr.—2fr., fekete házi macskaé 1fr., nyulbőr száza 28—36fr., ökörbőr pájja 17—24fr. 48kr., tehéné 11—17fr., lóé 4—6fr.; édes-kömény mázs. 15—16fr., taplóé 10—36fr., halzsiré 16—18 fr., sárgítófáé 3—4 fr., gabona pozs., nem-bántási tisztabuzáé 2fr. 18kr.—2fr. 30kr., kétszeresé 1fr. 44kr.—1fr. 52kr., rozszé 1fr. 36kr.—1fr. 40kr., árpaé 1 fr. 20kr.—1fr. 28kr., zabé 48—52kr., kukoriczáé 1fr. 28kr.—1fr. 36kr.; lószőr mázs., kifőzött 's fonotté 40—52fr., hosszu nyersé 60—70fr., rövidé 31—34fr., rongy, finomé 5—6fr. 30kr.; középszerié 3—4fr. 48kr., közöns. 2—2fr. 24kr.; kenderé, apatini gerebenzetté 17—32fr., nem gerebenzetté 8—9fr. 30kr., bácsié 6—7fr.; mézé, bántási fehéré 16fr., sárgaé 14—15 fr., barnaé 13—14fr., rozsnyaié 15—16fr., szarv, szarvasé (száza) 40—44 fr., ököré 24—35 fr., bivalyé 26—32fr., tehéné 10—18fr., marhakörömé 30—36kr., szarvesucé 4—12fr.; gubacs, ó másod rendű köble (120 fontjával) 11—11fr. 30kr., harmadr. 8—9 fr.; szarvastövisbogyó mázs. 8—9fr.; köménymagé 6—7 fr. 30 kr.; asztalos enyvé, finom 20—24 fr., középszerié 17—19 fr.; közönséges 12—14 fr., vadrepeze olajé 16—19 fr., vetetté 17 fr. 15 kr.—21 fr., tisztázotté 19—23 fr., lenolajé 18—20fr.; paprikaé 7 fr.; hamuzsiré, illy rországi, 11—12 fr., magyar fehéré 9 fr. 36kr.—10 fr., kékesé 9—9fr. 12kr., kéké 8 fr. 12 kr.—8 fr. 45 kr.; baraczmagé 12—14 fr.; luczernaé 18—21 fr.; lenmag pozs. 2fr. 30 kr.—3 fr.; vadrepezemagé 1fr. 36kr.—3fr., téli vetetté 3fr. 52kr.—4fr. 22kr.; vad sáfrány mázs. 20fr.; gyapju egy ny. mázs. legf. 101—120fr., finom 70—95fr., középf. 52—66fr., közöns. 36—50fr., két ny. téli finomé 46—50fr., középf. 34—44fr., közöns. 26—33fr., nyári ketny. finomé 50—52fr., középf. 45—48fr., közöns. 28—32fr., bárányé 10—110 fr., bórúll nyírotté 45—90fr., timárgyapjúé 30—35fr., bántási kézzel mosott zigarraé 32—36fr., usztatotté 29—30fr. 30kr.; kézzel mosott magyar gyapjúé 27fr. 30kr.—30fr., usztatotté 23—24fr., fekete gyapjúé 22—23 fr., zsiré 17—18 fr. nyers selyem fontja 7 fr. 12 kr.—8 fr. 15 kr.; szalonna mázs. 15—18 fr.; szappané szegedié 12—13fr., feketeé 13fr. 12kr.—14fr., szikósé 11—12fr.; dohányé, kerti 12—16fr., tiszamelleki első. 12—16fr., másodr. 8—11fr., debrői első. 16—24fr., másodr. 10—14fr., harmadr. 8—8fr., debreczeni első. 10—12fr., másodr. 7—8fr.; pécsi első. 9—10fr., másodr. 7—8fr., harmadr. 4—6fr., szegedi első. 12—14fr., másodr. 7—11fr., harmadr. 5—6fr., sarjudohányé 3—4fr., tekeresé 2fr. 24kr.; fagygyué, olvasztotté 19fr. 30kr.—22 fr. 48kr.; viaszé, sárga rozsnyai 74—80fr., bántásié 71—80fr. 30kr.; bor, tokaji aszu, átalagja 50—120fr., ménési akója 28—60fr., budai ó veresé 6—12fr., újé 2fr. 30kr.—3fr. 40kr., ó fehéré 5—8fr., újé 3—3fr. 30kr.; kőbányai óé 6—10fr., újé 3fr.—3fr. 30kr.; hegyi ó fehér v. vörösé 6—20fr., újé 3—4fr. 30.; síkföldi fehér és vörösé 1fr. 12kr.—1fr. 48kr.; borkó mázs., fehéré 14—16 fr., veresé 12fr. 30kr.—14fr.; alcana gyökeré 1fr. 48 kr.—6fr.; tarniesé (gentiana) 9—10fr., enulaé 5—6fr. zilizé (althea) 8—9fr., vagdalt szappanfüé (fehéré) 5—6fr., veresé 15—17fr., aszuszilváé 6fr. 48kr. Pest. sept 2-kán 1844. A polg. szabadit. kereskedőség nevében Halbauer János első, Guggenberger Leopold, másod előlül. Összehasonlítván e vásári árkeletet a f. e. medárdival, kitetszik: hogy most a f. e. medárdihoz képest árban emelkedett: dárdanyé, felsőbb foku borsesz, fosztott toll, pehely, írotoll, birka-bárány gödölyé és nyulbőr, zabon kívül a gabona minden faja, hosszu nyers lószőr, középf. gyapju, sárga és barna méz, mindenféle olaj, illy és kék hamuzsir, bárány és közöns. gyapju, zsir, szegedi szappan és dohány, olvasztott fagygyu, és aszalt szilva; csökkent pedig: seprő-törköly- és szilvápályinka, borju- és magyar juhőr, nyest bór, tapló, sárgítófá, zab, finom és közöns. rongy, apatini kender, ökör- tehén- és lóbőr, rozsnyai méz, ökör-tehén-bivalyszarv és köröm, szarvesuc, köménymag, kékes és fehér magyar hamuzsir, két ny. finom és középf. gyapju, timárgyapju, kerti debrői és tekeres- dohány, viasz és a síkföldi bor minden faja. — Idegenek, különösen a Bántásból, Erdélyből és Törökországból igen nagy számmal voltak, és a vásárra hozott, csaknem minden árucikk kelete igen élénk volt. Különösen e vásár a készpénz sokasága által tüntette ki magát, mi azonban a készpénzesség következtése is lehetett, mivel el volt az ember készülvé, hogy hitelt keresett vagy épen semmit sem ad. Mindenféle kéz-mű jutányos áron, de egyszersmind hamar is elkelt, kivált a közönséges posztót egészen elkapkodták. A vászon, selyem és pamut is igen jól kelt. A fényüzési cikkek, drágakő, arany, ezüst-ékszer, mint minden, a minem épen a sürgető szükség-hez tartozik, csak gyéren keltek. A kézművásár kicsinyben is meglehetősen kielégítő volt. A hazai termékek közül közönséges egynyiretű gyapju majd mind elkelt. A zigarra és raczkagyapju a második héten mázsáinkint 1frtal ment drágábban, és ezen faj fölemelkedett ára okozá a szücs-timar-és bundagyapju hirtelen elkelését. Hamuzsir 1/2—3/4 fttal mázsáinkint fölebb ment. A pálinkát kissé jobban fizették. A nyersbőr (ökor és tehénbőr) volt az egyedüli cikkk, minek kevés vevője volt. A gubacs drága volt. A repezeolaj igen magasra emelkedett. Cserhéj és méz senkinek sem kellett. A gabona mindig emelkedik. Szarvas-marha igen olcsó. —

Spanyolország.

(Polgári diszjel alapítása.) Az aug. 12iki hivatalos lap új polgári diszrend alapítását hirdeti, melly vörös-zöld szalagon fog viseltetni; diszszítettü

fognak vele: 1) a madridi község tanács és tartományi küldöttség azon tagjai, kik 1840. sept. 1én szolgálatban voltak, 's azon polgárkatonák és Madrid kerületében lakó polgárok, kik azon nap önkéntes nyilatkozatában részesültek; 2) oly nemzetőrök és polgárok Madrid tartományból, kik Madrid 15ig szolgálatjokat ajánlották a fővárosban, vagy illető helységeikben a hatóság szabad rendelkezése alá állottak; 3) az alkotmányos hatóságok és kormányjunták minden tagjai, 's az ország minden egyes polgárai, kik a sept. 15ki nemzeti nyilatkozványt illető helységben kielőmozták. —

Anglia

(Gúnyirat Peel ellen.) Tory lapok azon hirt terjeszték, miszerint Jonest, az ismért keményseprőfűt, a whig ministerség titkon elszállítatá, 's nagy zajt ütnek a személyes szabadság e kiáltó megsértése miatt. A whig lapok mesének mondják e hirt, 's a M. Chronicle köv. elmés gúnyirattal válaszol reá: „Alig mult egy hónapja, hogy Jones Angliát elhagyá, 's már más kalandorok mutatkoznak ismét, kik elég vakmerők a királyné nyugalmát saját palotájában háborgatni akarni. Mult szombaton egy vén bűnöst állították a bowstreeti törvényszék elibe, ki már többször szemtelenkedék Buckingham palotába tolakodást merészleni. Legközelebb ismételvén e szemtelenséget, a házi szolgák egyiké köteletségének tartá őt a rendőrség kezeibe adni. Ez őrtjögő a törvényes kihallgatáson ő fels. orvosának mondá magát, azon megjegyzéssel, hogy csak ő képes a királyné háztartását elrendezni. Az illető rendőrszolga jelenté mikép figyelmét e tekintetben mindenek előtt a St-james parki békák folytonos kuruttyolása voná magára, mellyek az alatt, mig a vádlott a palota kapuját zörgeté, szünet nélkül kiáltoztak: kuruty, kuruty. Biró: „En azt hiszem, hogy ezen kuruttyolás üdvözlés volt az orvos vagyis kuruzsló tiszteletére. (A közönség kaczag.) Kérem, Sir, (a vádlotthoz) mi Önnek valódi neve? Vádlott: „Sir Rhubarb Pill, Medicinæ doctor, a tekintetes ur szolgálatjára.“ Biró (mosolygva) Kérem, sir Rhubarb, Ön é azon férfi, ki minap Tamworthban oly hatalmas szónoklatot tartá? Vádlott: „Épen nem szégyenlem kimondani, hogy én ugyanazon férfi vagyok.“ Egy rendőrszolga valamit sug a biró fülébe, mire ez kérdi a vádlottat: vajjon többször viselte é már magát illy illetlenül a királyné palotájában? Vádlott: „Nem köteleztetem magam ellen szólni, de csakugyan azt hiszem, hogy én vagyok azon egyetlen férfi, ki ő felségiről illőn gondoskodhatom.“ (Kaczaj.) Biró: „Bücsületemre, Ön derék fickó, sir Rhubarb! De kissé többet kell még Önről kitudnunk, mielőtt elválánk. (Rendőrszolga-hoz.) Iseri közületek valaki ezen gentlemant? Rendő: „Igenis, tekintetes uram; ezen ember a Swell-mob (igy nevezik azon pórnépet, melly lophatás végett az utcákon tolongást eszközöl) párthive, és koránsem rendes orvos, habár sir Rhubarb Pillnek nevezi is magát, hanem csak Boblab-dacsokkal, változó vámszörpökkel, 's egyéb illy káros kuruzsszerekkel szatócskodik.“ A vádlott parancsot kap kezesség-állításra jövendő nyugalmas magaviselete iránt Pwter. Botherwik (Borthwik Péter), kit e végre a vádlott megkért, vonakodik kezességet vállalni, mivel sir Rhubarb jellemét igen jól isméri, és sokáig játszott vele egy színpadon. Ezután egy kövér, pozsgás arcu, jó kedvű fickót szólita föl, English Róbertet (sir Inglis), ki Oxfordban minden féle elavult árukkal kereskedik; de ezt nem fogadá el a törvényszék, mivel maga is vád alatt áll, hogy pénzt akart magának szerezni, azon ürügy alatt, miszerint a püspököknek egyházépítésre pénzre van szükségök. A törvényszék már zavarba jött, midőn végre egy szőrös arcu férfi ugrott elő, 's hatalmas káromlással, mellyért azonnal fél tallér büntetést kelle fizetnie, azt erősíté, hogy sir Rhubarb azon egyetlen férfi, ki valóságos Goddamre érdemes. Ezen különös tünény maga Slangthorpe (Sibthorp) valóságos ezredes volt Lincolnból; kinek kezességét a törvényszék azonnal elfogadá, ki aztán a törvényszéket diadalkénteltem hagyá el a vádlottat karon vezetve, miután az illető törvénykezési díjakat megfizette. Utánok egész csoport utczakölöncz futott szünet nélkül kiáltozva: „Kuruty! kuruty!“ —

Franciaország

(Toulousei furcsa ünnepély. Botrány az alaisi színházban. Elegy.) Paris, aug. 20án: „Toulousei hírek szerint aug. 11kén délutáni 3 óraker egy teherszállító-szekér vala látható, melly elibe egymásután 10 ló volt fogva gyászv. szomorú színe ágaival fölékesítve. E kocsit St. Michel külvárosból a tanácsház felé vonult. Minden lovon egy ember ült, az ágak által képezett gyászfúlgasban; a szekér elején férfi állott, jobb kezében felfordított puskát tartva, mellyről hosszu gyászfátyol lengett; a szekér a nevezett külváros nemzetőreinek kiadott fegyvereivel volt terhelve. A tanácsház elibe érkezés után kilencz lovat kifogtak a szekérből, 's egy vontatá azt azután az udvarra. Miután ez megtörtént, ismét esőndesen visszatért a külvárosba ezen szekér, azon egy különbséggel, hogy a puskás-triumphator már nem állott többé rajta. Ezen szegény emberben egyikre ismerének a mult zavargások kolomposai közül, 's azért rögtön ingyenszállást adtak neki a tanácsház bürtönében. A kocsit számtalan néptömeg kísérte; de a köz esőndet semmi kicsapongás nem zavarta meg. — Az alaisi színházban nem rég igen botrányos esemény ment véghez, mit a francia földszinti közönség ismért rakoncziatlankodó szellemének kell tulajdonítani, 's melly ez uttal fájdalom! veszélyes eredvényü lett. Egy ur a 2ik emeleten ugyanis oly módon használta szemesőjét, hogy abban néhány földszinti ur megbotránykozott, 's midőn ezek hangos roszlására sem figyelt a kérdéses ur, azonnal az egész földszinti közönség dühösen kiáltozni kezdé: „Le a szemesővel! ki a szemesővel!“ A szemesős ur azonban még erre sem figyelt, 's a zaj oly nagy lett, hogy a rendőrség közbenjárulást vélt szükségesnek; de ez is siker nélkül maradt. Erre a városi őrkatonaság egy részét szólíták segélyre; megjelenésekor azonban az egész közönség a Marseillaiset harsogtatá, 's alig kezdé meg a katonaság fegyverét használni, rögtön ösztört padok, párnadarabok és lámpák; röpiáltak minden oldalról a páholyokból a katonaságra, sőt némelylek árdaköveket is tudtak hirtelen előteremteni és azokkal puskáztak a katonaságra.

5 katona 's köztük egy tiszt súlyosan megsebesült és a nézők közül is számosan kaptak sebet. A zajgás végre az utcákon is annyira elterjedt, hogy néhány pillanat mulva az egész őrséget fegyverre kelle szólítani. Éjjel után már azonban ismét minden legmélyebb esőndben volt. — Souliének egy új regénye jelenvén meg legközelebb, a Jour. des Débats ájtatos panaszt emel a mostani divatos írók elmeszülöttinek erkölestelensége fölött, mellynél fogvást a gonosztevőket mindenkor legszebb esabszínben szokás a közönség elibe vezetni, 's azt hiszi, hogy e téves iskolát Byron némelyle költeményeiből sajátítják el a mostani írók. Erre Soulié azt jegyzi meg, miszerint Voltaire az erkölestelenséget e tekintetben még is legmagasb fokra emelé, holott ő nem Byron, hanem a jezsuiták iskolájában tanult. Ha tehát a Jour. des Débats panasza alapos, úgy a 18dik század minden borzadalmit, még XVlik Lajos lenyakaztatását sem vevén ki, egyenesen a nevezett jámbor atyáknak kell bűnül fölróni, mitől hihetőleg mélyen fog visszaborzadni a jámbor kedélyű öreg Jour. des Débats is. — A népszámitást annyira ellenzik a francziák, hogy több nagy városban minden házat zárva lennek a biztosak, 's így csak gondolomra határozhatják meg a birtokadót. — Boulogneban aug. 15ikén fényes ünnepélyel szentelék föl a nagy emlékoszlopot Napoleon dicsőítésére. Elöl a rendőrsapat 's boulognei nemzetőrség lépdelt; mellyhez több szomszéd város nemzetőrségi küldöttségei csatlakoztak. Ezt követék: száz zászlóvivő, a boulognei kerület ugyanannyi községit képviselve; 20 császári tengerészkatona egy vezérrel, ki még a császársági gárdaruhát viselé. Egy Waterloonál megcsontított katona is császári ezredruhában jelent meg, 's mindketten közzévetéket támasztottak. Ezt 8 hófehér ló által vontatott gyönyörű diszkoci követé; a lovások mind császári egyenruhában. A kocsin a dicsőség istennője ült repkénykoszorúval. Ezt fényes vezérkar követte. Adott jelre a szobrot leleplezék, 's a tömördek nézősereg mély megindulással szemléte a nagy férfit. E pillanatban álgudörgés üdvözlé a harczok dicső istenét, 's a léget ezer meg ezer torok lelkesült kiáltozása remegteté meg: „Éljen a császár!“ Este táncvigalom rekeszté be az ünnepélyt, 's mivel Franciaországban, semmi nyilvános ünnepély nem mehet véghez némi kis zavargás nélkül, tehát itt is csoportozatok támadtak; mellyek azonban néhány elfogatás után csakhamar ismét eloszlottak.

Poroszország

Lengyelhatár aug. 12. Darab idő óta gyökeres változások tételéről beszélnek Lengyelországban, bár erre legkevésb kilátás sincsen. Igy beszélnek az 1815ki alkotmány visszahozatalát, lengyel testőrezredek felállítatását és Leuchtenberg hg. lengyel alkirályá tételét. Annyi lehet a dologban, hogy a kormány talán némi engedélyt ad, mivel azt már Poroszország is tette, 's mivel a lengyelek kanesal szemmel néznek poseni rokonaik jobb sorsára; de hogy a lengyelek minden reménye teljesüljön e részben, azt senki sem hiszi, ki a moszka kormányt közelebből ismeri. A zárendszer tágitatását sem igen várhatni, mivel a csempészet ellen újabban kibocsátott kemény rendeletek egész mást mutatnak, 's mivel Russzia sokkal inkább fél a nyilvánosságától, mintsem a zárkózási rendszerről lemondjon.

Külföldi elegyír.

Berlinben a fiatalok Thiers ablakai alatt, midőn a rendőrség őket haza küldötte, azon dalt énekelték: „Porosz vagyok“ elmentőkör pedig azt kiálták: Vesszen el Thiers, ez a németek indulatja. — A porosz király a belministerség keblében középponti hatóságot állított a mezői gazdaság sikeresb előmozdítása tekintetéből. — Kozminban, (Posen hgség) e napokban egy nagy gonosztevőt, lábainál kezdve törtek kerékben. Ez már kétszer történt az idén Poroszországban! — A poseni érsek rendelete szerint jövendőben semmi könyvet nem használhatnak iskolában, ha csak előbb vizsgálat alá nem vetették. — Az angol kormány két angol ifjat küld Konstantinápolyba a török nyelv megtanulására, hogy tolmácsul ne kelljen ezután idegen nemzetbeli használnia. — Odesszában is több nagy bukás volt, így az Eslinger ház 400 ezer, az Isais ház pedig 200 rubelig bukott meg. — Beirut környékén nyugtalanság van; Damaskusban a dögvész pusztit; Beirut előtt angol hadihajó állomásoz. — Ali mindedig halogató a szyrek hazabocsátatását, most azonban már kijelenté Napier ezredesnek, hogy e dologban urának, a szultánnak parancsa nélkül semmit sem tehet, 's különös u mond, hogy az angolok töle a szyrek elbocsátatását kívánják, holott Anglia hadseregében is annyi sok az idegen! Ennek következtiben Napier postahajót küldé Maltába, megtudakozandó a hajóvezértül: mi tevé legyen ez ügyben továbbá. A hajó már visszakerkezett Alexandriába, és az angol tisztek beszélnek, hogy ha megmarad Ali előbbi szándoka mellett, úgy öt hat nap alatt néhány angol sorhajó jelenik meg Alexandria előtt. — Bécsben ő fels. Milos hget igen nyájas szívesseggel fogadta a kijelenté azon örömet, hogy e század egyik nevezetes fiát láthatja.

Az abysszinai küldöttség megérkezett Romába, mint szinte a M. Alitul küldetett alabastrom-oszlopok is a sz. Pál egyházához. Hir szerint az elsőlyed Pollux gőzöst felhozták a víz fenekéről. — A smyrnai nagy tűzben 30—40 ember veszté éltét 's az osztrák hajólegénység dicséretes részt vön az oltásban. — Valenza ezr. 2—300 göröggel azért ment Thessaliába, hogy az ottani lakosokkal egy kézre dolgozván szétörje a török jármot, de vállalkozása nem talált viszhangra a lakosok közt, és most vége a szabadító táborjárásnak. — A hollandi kemrák ülését aug. 16kán nyitották meg. — Thierst augustus 18kán a porosz küminiszter igen barátságosan fogadta, másnap pedig a királynál volt ebédén 's mint beszélnek Drezdán és Prágán keresztül Bécsbe utazik. — Tahir b. általános bocsánatot adott a kretaiaknak és így a zendülésnek egészen vége szakadt a szigeten. — A khinaiak minden közlekedést megszakítottak az angolokkal. — Cantonban nagy tűz volt. — Poroszországban a törvénykezési rendszeren tetemes javítást tesznek, és a király legkevésb sem idegen nyilvánosságot adni a törvényszékeknek. —

szerda, s

FOGLALAT: M gyar norati mozd közgy 'sa't. gás;

Ö cs. 's nádori alkaptá

Nesztor ezen legfőbb itéletáblánál m digi iktatói se

A' cs. kir. tott kir. bánya-hivatalra S z a magyar kir. ud ugyanottani ti gyesi harminc

A' magya tartotta Pestm mü vendégkos ronaór, zabol nyitotta meg, és szükséges k len ovakodniol 1840. nov. 16l (l. mai Társal szetre Pulszky a' szobrászat a' hajdság ö ságit jártas se gileg érintve, századunk kiv gyászbeszéde vonalmakkal jellemét 's érd társaság hadi szópolezon Pé sági vonaltól Ezsaiás tisz. vonuló nemzet 's mindenben s számos hallga jelentéssel lép jutalomra 's n darab arany a dozópap 's edd és története 's Vörösmarty 's vészbeli munk gényeinek 13. részei. — Fig tudom, o-ztá azongyó- tók, 's mind a eddig kivitelr hogy azok ne kekké is válh arannyal 's e mellet' szeg. Dániel vegytő tan-hallgató volt a' törvé meg a' büntet alkalmazható és melly esete népeknel, kül nek itelt és mellynek 's. N zője Sárváry maztatni hat 's minthogy 's haladást, ez jutalomkérdé láltak hazánl országot; 's rab arany; a valamely he zsilipes csat osztálybeli p semmi felele pecsétes levé lat, melly ki hogy a' szer lapozva, köt a' munka saj talmon kívül ivenként sz tudom. társa megküldeten